

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 182

Tallinn, Toompea

Reede, 16. oktoober 2026

Algus 9.00, lõpp 10.32

Juhatajad: Peeter Tali (esimees), Kadri Tali (esimees)

Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Enn Eesmaa, Martin Helme (Rain Epleri asendusliige), Maris Lauri (Maido Ruusmanni asendusliige), Anti Poolamets, Aivar Sõerd, Urve Tiidus, Toomas Uiibo (Tarmo Tamme asendusliige), Kristo Enn Vaga, Luisa Värk

Komisjoni ametnikud: Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik)

Puudus: Tiit Maran

Kutsutud: Kliimaministeeriumi digitranspordi valdkonnajuht Enriko Laanemäe (3. päevakorrapunkt); regionaal- ja põllumajandusminister Hendrik Johannes Terras ning Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ühistranspordi osakonna nõunik Jaak Simon (4. päevakorrapunkt); justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta, Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalkoostöö ja õigusloome talituse nõunik Aare Pere ja ELi justiitsasjade nõunik Reet Kase (5. päevakorrapunkt); Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi töö- ja võrdsuspoliitika nõunik Triinu Nurmjõe (6. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna pressinõunik Maris Meissaar (1.–2. päevakorrapunkt); Riigikantselei EL sekretariaadi nõunik Kristiina Rebane (6. päevakorrapunkt)

Päevakord:

5. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades ja Euroopa kaugosalemismäärust – COM(2026) 313

5. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades ja Euroopa kaugosalemismäärust – COM(2026) 313

Liisa-Ly Pakosta andis ülevaate Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades ja Euroopa kaugosalemismäärust – COM(2026) 313. Justiits- ja digiminister sõnas, et Euroopa Liidus on piiriüleste kriminaalasjade menetluse regulatsioon kehtinud ligi kümme aastat. Määrusele koostatud uus tekst sisaldab peamiselt tehnilisi ja praktilisi täpsustusi. Muu hulgas luuakse Euroopa kaugosalemismäärus, mis võimaldab menetlusosalisel osaleda kriminaalkohtu istungil kaugteel. Eestis lahendatakse ligikaudu pooled siseriiklikud kriminaalasjad sel viisil ning haldus- ja tsiviilasjadest ligi 90%.

Samuti täpsustatakse piiriülest jälgimist ja dokumentide vahetamist. Eesti toetab muudatusi üldjoontes, kuid soovib mõne ebaselge sätte täpsustamist ning liikmesriikide menetlusautonoomia säilitamist.

Lea Danilson-Järg andis ülevaate [õiguskomisjoni arvamusest](#) ning märkis, et komisjon otsustas konsensuslikult toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti.

Arvo Aller sõnas, et õiguskomisjoni arvamuses käsitletakse olukorda, kus jälitusseadmega sõiduk liigub Lätist Eestisse, millega seoses tekkis probleem ning küsis, kuidas oli piiriülene jälgimine seni reguleeritud ning kuidas uus kord probleemi lahendab. Lisaks küsis A. Aller, kas jälitusseadme all mõeldakse telefoni positsioneerimisfunktsiooni või eriotstarbelist jälitusseadet.

Aare Pere vastas, et direktiivi muudatuse eesmärk on lahendada praktikas tekkinud ebaselgus. Kehtiv kord reguleerib piiriülest isikujälitust ja välismaal viibiva isiku telefoni pealtkuulamist, kuid mitte sõidukitesse paigaldatud ega muid iseseisvalt asukohta, heli või videot salvestavaid seadmeid. Seetõttu on liikmesriigid seni kasutanud erinevaid teavitusviise. Uue ettepaneku kohaselt tuleb igast sellisest jälitusseadmeist teavitada riiki, kuhu seade liigub. Vastuvõttev riik otsustab 96 tunni jooksul, kas jälitustoiming oleks tema õiguse kohaselt lubatud. Nii luuakse ühtne teavitamis- ja loamenetlus.

Liisa-Ly Pakosta lisas, et direktiivi vastuvõtmisel tuleb Eestis kriminaalmenetluse seadustikku muuta ja kohandada infosüsteeme. Tehnoloogia areng eeldab selgeid reegleid, sealhulgas täpset korda liikmesriikidevaheliseks teabevahetuseks. See aitab kuritegusid tõhusamalt avastada, tagada õiglase menetluse ning annab Eesti õiguskaitseasutustele vajaliku õigusselguse.

Urve Tiidus küsis, kui erinevad on jälitusseadmete kasutamise nõuded liikmesriigiti, millised riigid peavad oma õigusakte muutma ning kui ulatuslikud on senised probleemid.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et regulatsiooni täpne sisu sõltub konkreetsest tehnoloogilisest lahendusest, mida ei ole võimalik jõustumise ajaks täielikult ette näha. Seetõttu tuleb kehtestada nii riigisiseseid nõudeid kui ka selge teekaart. Uued tehnoloogilised võimalused, sealhulgas droonid, eeldavad põhiõiguste kaitseks täpset ja ajakohast uut regulatsiooni.

Kadri Tali tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse seisukohti kooskõlas õiguskomisjoni arvamusega.

Otsustati:

5.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas õiguskomisjoni arvamusega. (konsensus: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Enn Eesmaa, Maris Lauri, Anti Poolamets, Aivar Sõerd, Peeter Tali, Kadri Tali, Urve Tiidus, Toomas Uibo, Luisa Värk).

(...)

VÄLJAVÕTE

(allkirjastatud digitaalselt)
Peeter Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Kadri Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Roosmarii Kukk
protokollija

Väljavõtte õige
Roosmarii Kukk
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant